

Govor visokog predstavnika i specijalnog predstavnika Evropske unije na Konferenciji koju organizira Fondacija «Konrad Adenauer» pod nazivom «Pedeset godina Rimskih sporazuma i budućnost Zapadnog Balkana»

Uvaženi gosti, dame i gospodo,

Hvala vam što ste me na ovako prekrasan dan pozvali da vam se obratim na ovu temu.

Danas je petak trinaesti. Za one koji su realisti, ovaj datum nema nikakav poseban značaj. No, sujevjerni, za razliku od realista, ne bi smatrali da je ovaj dan baš posebno povoljan.

Prije nešto više od pedeset godina, ni realisti a ni sujevjerni ne bi smatrali da je 25. mart 1957. godine, dan kada je šest zemalja koje su osnovala današnju Evropsku uniju potpisalo Rimski ugovor i tako uspostavilo Evropsku ekonomsku zajednicu, neki posebno sretan dan.

U retrospektivi, možda se čini da je uspjeh Evropske unije bio historijski predodređen. No, to nije bilo tako. Taj uspjeh je bio i još uvijek jeste izuzetna priča o trijumfu utemeljenom na različitostima.

U Evropi je 1957. godine vladalo prilično sumorno raspoloženje.

Osnovna sredstva za život su još uvijek bila prilično ograničena, zdravstvene i socijalne usluge su bile nedovoljno razvijene, siromaštvo je bilo sveprisutno a građani su živjeli u strahu da je kraj Drugog svjetskog rata 1945. godine predstavljao tek stišavanje, a ne i okončanje nestabilnosti i sukoba koji su obilježili historiju evropskog kontinenta.

Moja zemlja, Njemačka, bila je podjeljena. Evropa je bila podjeljena u dva žestoko naoružana vojna bloka. A samo četiri mjeseca prije toga, sovjetski tenkovi su ugušili pobunu u Mađarskoj kako bi u toj zemlji osigurali komunističku vladavinu.

Ja to znam. Ja sam bio mladić koji je tek počinjao da živi i dobro se sjećam stavova iz tog vremena ali i uslova u kojima smo živjeli.

Polu stoljeća kasnije, siguran sam da bi potpisnici Rimskog ugovora bili iznenađeni uspjehom svoje inicijative.

Rimski ugovor je značajan iz mnogo razloga. No, prije svega, njegov značaj je u tome što je najavio raskid s prošlošću.

Dvanaest godina nakon najvećeg sukoba u historiji čovječanstva, države koje su učestvovala u ratu odlučile su da stave ustranu svoje razlike zarad budućnosti narednih generacija.

Ova odluka je promijenila izgleda jednog cijelog kontinenta, ne samo sudbine šest zemalja osnivača.

Ta odluka i dalje ima potencijal da transformira i one dijelove Evrope koji ostaju izvan Evropske unije.

Evropska unija nije ekskluzivan klub. To je inkluzivna zajednica država koje su prevazišle, i koje i dalje prevazilaze, ogromne prepreke u cilju izgradnje prosperitetnih i demokratskih društava.

U 50 godina, Unija se proširila sa šest na zajednicu od 27 država. U tom procesu, ona je pomogla da se ujedini tada razjedinjen kontinent, prihvatanjem u članstvo zemalja tadašnje Istočne Evrope, uključujući i Sloveniju 2004. godine, te Bugarsku i Rumuniju početkom ove godine.

Evropska unija se sada proteže od Atlantika do Mediterana i Crnog mora. Osim toga, ona u potpunosti okružuje područje Zapadnog Balkana, koji je geografski, kulturološki, politički, ekonomski i socijalno svakako unutar evropske porodice.

U narednim godinama, Evropska unija će neizbježno igrati sve veću ulogu u svim zemljama na Zapadnom Balkanu,

u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji.

Evropska unija je već nekoliko puta dala jasno obećanje svim zemljama u ovom regionu da se mogu nadati izgledima za punom integracijom u njene strukture, ako i kada ispune političke i ekonomske uslove.

U formi procesa stabilizacije i pridruživanja, Evropska unija je također utvrdila plan za pružanje pomoći zemljama Zapadnog Balkana u dostizanju njihovog cilja, tj. integraciji u Evropsku uniju.

Iako se u nekim zemljama članicama posljednjih godina osjeća zasićenost procesom proširenja, Evropska unija i dalje će pružati snažnu podršku Zapadnom Balkanu. Na kraju, ovdje se ne radi toliko o proširenju Evropske unije, koliko o njenom zaokruživanju.

Naime, Hrvatska bi trebala postati članica Evropske unije za par godina i već je prisutna u Komisiji Evropskog vijeća za politička i sigurnosna pitanja, a to je tijelo kojem ja direktno odgovaram kao specijalni predstavnik EU.

Albanija i Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija sada su također na putu ka članstvu u EU. I Crna Gora, također, koja je nezavisnost stekla prije manje od godinu dana, sigurno se kreće u istom pravcu.

Samo Bosna i Hercegovina i Srbija tek treba da potpišu Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju te, stoga, nemaju formalan, ugovorni odnos sa Evropskom unijom.

Dame i gospodo,

Evropska unija je jednim dijelom nastala kao rezultat rata, te ekonomskog i socijalnog kolapsa.

Ova činjenica je u direktnoj vezi sa nastojanjima naroda Zapadnog Balkana da se približe Evropskoj uniji te da blagovremeno postanu njeni članovi.

Ova poruka mora biti potpuno jasna i svima u Bosni i Hercegovini.

Dvanaest godina nakon završetka sukoba na ovim prostorima, građani i lideri ove zemlje suočavaju se sa mnogim izazovima i odlukama sa kojima su se 1957. godine suočavali građani Evrope – dvanaest godina nakon završetka Drugog svjetskog rata.

Ima ljudi koji vjeruju, čini se, da zemlja nije u stanju integrisati se u Evropu zbog stalnih nesuglasica, nepovjerenja i uzajamnog optuživanja, što je nusproizvod rata.

Ovi ljudi su sigurno premladi da bi se sjećali nepovjerenja i optuživanja u ostatku Evrope nakon rata koji je trajao od 1939. do 1945. godine. Ja nisam. Kao što sam već naglasio, bio sam mladić 1957. godine i dobro se sjećam koliko je Evropa tada patila zbog ogorčenja i poremećaja izazvanih Drugim svjetskim ratom.

Uprkos tome, državници koji su prije pola vijeka bili začetnici Evropske unije su bili u stanju da vide dalje od njihovih trenutnih teškoća prema prosperitetnoj i sigurnoj budućnosti na obzorju.

To je ono što danas trebaju učiniti lideri Bosne i Hercegovine.

Pošto je danas petak trinaesti, neću davati bilo kakva proročanstva. Samo ću izložiti činjenice koje se odnose na Bosnu i Hercegovinu.

Perspektiva ove zemlje će postati mnogo bolja onoga dana kada se potpiše Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.

Već je obavljeno mnogo dobrog posla, uključujući posao koji su obavili nekolicina današnjih sudionika iz Direkcije za evropske integracije.

Glavna prepreka, iako ne i jedina, potpisivanju Sporazuma predstavlja pitanje restrukturiranja policije.

Ustvari, Evropska unija se složila da otpočne pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa Bosnom i Hercegovinom tek kao rezultat Sporazuma o reformi policije iz oktobra 2005. godine, koji se mora provesti prije no što ova zemlja može potpisati Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.

Dogovor o restrukturiranju policije, koji je u skladu sa tri principa Evropske unije, a koji su skoro prihvatili ključni

lideri prošlog mjeseca, je na stolu.

Treba zgrabiti mogućnost koju predstavlja taj dogovor.

A vjerovatno je u ovom trenutku i nešto drugo servirano na stolu, a to je ručak.

Hvala vam na pažnji i *Guten Appetit*.